

ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

«ΔΩΡΟ ΖΩΗΣ» ΆΛΛΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΡΟΙΚΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ Κ

Τα... δώρα κόποις κτώνται

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΣΑΒΒΑΣ ΛΙΠΝΑΤΙΤΗΣ

Tο κείμενο που ακολουθεί είναι απλά π... μισή από την συνέντευξη που παραχώρησαν στον «Κόσμο» οι Σταύρος Οικονομίδης και Μέλπω Παπαδοπούλου, σκηνοθέτης και σεναριογράφος αντίστοιχα του έργου «Δώρο Ζωής», τουτέσπιν τις νέας θεατρικής παράστασης του Θεάτρου Τέχνης Αυστραλίας, και το οποίο ανοίγει σήμερα το βράδυ τις πόρτες του στο κοινό (δείτε σχετικό πάνελ). Η ευθύνη για το άλλο μισό που λείπει, δεν μπορεί να καταχωρθεί στην έλλειψη χώρου, αλλά στα στοιχεία εκείνα που χαρακτηρίζουν τους συνομιλητές μου: τουτέσπιν, ο πηγαίο ενθουσιασμό, ακράτιτο αυθορμητισμό και απύθμενο πάθος για κάθε τι που αφορά την θεατρική σκηνή.

Και για όχι; Έχοντας κυριολεκτικά περάσει μια ολόκληρη ζωή στο σανδί υπηρετώντας την ελληνική – και όχι μόνο- παροικία και το θέατρο γενικότερα, Οικονομίδης και Παπαδοπούλου έχουν προ πολλού κερδίσει το δικαίωμα να ενθουσιάζονται ωσάν μικρά παιδιά που ανοίγουν τα Χριστούγεννα της δώρα. Πέραν του ενθουσιασμού και του πάθους εκείνο που χαρακτηρίζει και τους δυο είναι το αριθτού χιούμορ, κάτι που θα γίνει εύκολα αντιληπτό σε όσους επιλέξουν να πάρουν τον δρόμο για το Μάρικβιλ και το μικρό θεατράκι της ομάδας.

Ως γνωστόν το έργο τελεί υπό την αγίδα του Cancer Institute. Γράφτηκε ειδικά για την περίσταση ή προϋπότιχε;

Μέλπω Παπαδοπούλου: Γράφτηκε ειδικά για την περίπτωση.

Σταύρος Οικονομίδης: Το συντονιστικό όργανο είναι ουσιαστικά το Health Department. Αυτοί μας ζητούν να ανεβάσουμε το έργο. Υπάρχει ένα κονδύλι – μικρό βέβαια που σίγουρα δεν καλύπτει τα έξοδα μιας τέτοιας παράστασης- το οποίο προέρχεται από το Cancer Institute. Μας ζητούν να γράψουμε κάτι για τον καρκίνο και την καμπάνια που απευθύνεται στις διαφορετικές εθνικότητες. Μέχρι τώρα έργα έχουν ανεβάσει οι Άραβες, οι Σκοπιανοί και άλλες εθνικότητες. Το έργο αυτό έπρεπε να μιλά για τον καρκίνο και όχι αποκλειστικά για τον καρκίνο του μαστού. Έγιναν πάμπολλες συναντίσεις μαζί τους προκειμένου να δούμε τι ακριβώς ζητούν. Γράφαμε, το στέλναμε στους αρμόδιους και εκείνοι μας ζητούν να κάνουμε συγκεκριμένες αλλαγές προκειμένου να μην δοθεί το λάθος μήνυμα στον κόσμο. Άλλαζε το κείμενο της Μέλπω, πρόσθετα και εγώ λίγα...

Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ: ΔΩΡΟ ΆΛΛΑ ΚΑΙ ΤΑΘΗΜΑ ΖΩΗΣ

Μια νεαρή γυναίκα μόλις έχει μάθει πως πάσχει από καρκίνο του μαστού. Αυτόματα η σκέψη της παίει στους δικούς της ανθρώπους. Πως θα ανακοινώσει στην οικογένεια της τα δυσάρεστα νέα; Κυρίως όμως πως θα βρει τις λέξεις εκείνες που θα αποδειχθούν ικανές να εξηγήσουν στον αρραβωνιαστικό της το δράμα που περνά; Και εν τέλει, ποι είναι το επισφράγιστο εκείνο μυστικό που βγαίνει στην επιφάνεια και με ποιους τρόπους θα μπορούσε αυτό να την βοηθήσει να προετοιμαστεί καλύτερο για το μεγάλο αυτό ταξίδι που ετοιμάζεται να ξεκινήσει, καθώς εισχωρεί στον κόσμο της ασθένειας το όνομα της οποίας παραμένει ταμπού για την ελληνική κοινωνία;

Μ.Π. Υπάρχουν και πολλοί ιατρικοί όροι οι οποίοι όχι μόνο δεν μπορούσαν να ξεπεραστούν αλλά και να αποδοθούν σωστά.

Σ.Ο. Ακόμη και η συμπεριφορά του γιατρού έπρεπε να ήταν πιο σωστή. Παραδείγματος χάρη, δεν θα πει ποιές ένας γιατρός σε αισθενή: «πάξι, τα τίναξε». Ούτε και θα σου πει «θα γίνεις καλά». Ετοι ζεκινόσαμε αλλά ακόμη και μέχρι πρόσφατα μας ζητούσαν αλλαγές. Δεν μπορούμε λόγου χάρη να μιλούμε για κληρονομικότητα αφού αυτό δεν ισχεί. Εμείς από την πλευρά μας δεν θέλαμε να παρουσιάσουμε μια τραγωδία, αλλά μια ιστορία που ανθρώπινη και κωμική.

Άλλωστε δεν είναι πολύτιμο να περάσουν τα μηνύματα μέσω του γέλιου παρά του κλάματος; Μ.Π. Ναι, χρησιμοποιήσαμε τους σωστούς ιατρικούς όρους, αλλά δεν θέλαμε να παρουσιάσουμε κάπι καταθλιπτικό. Όπως είπες ο κόσμος αντιλαμβάνεται καλύτερα τα μηνύματα μέσω της κωμιδίας. Στην προκειμένη περίπτωση το μήνυμα περνά μέσα από ένα ευχάριστο διάλογο μεταξύ των χαρακτήρων του έργου.

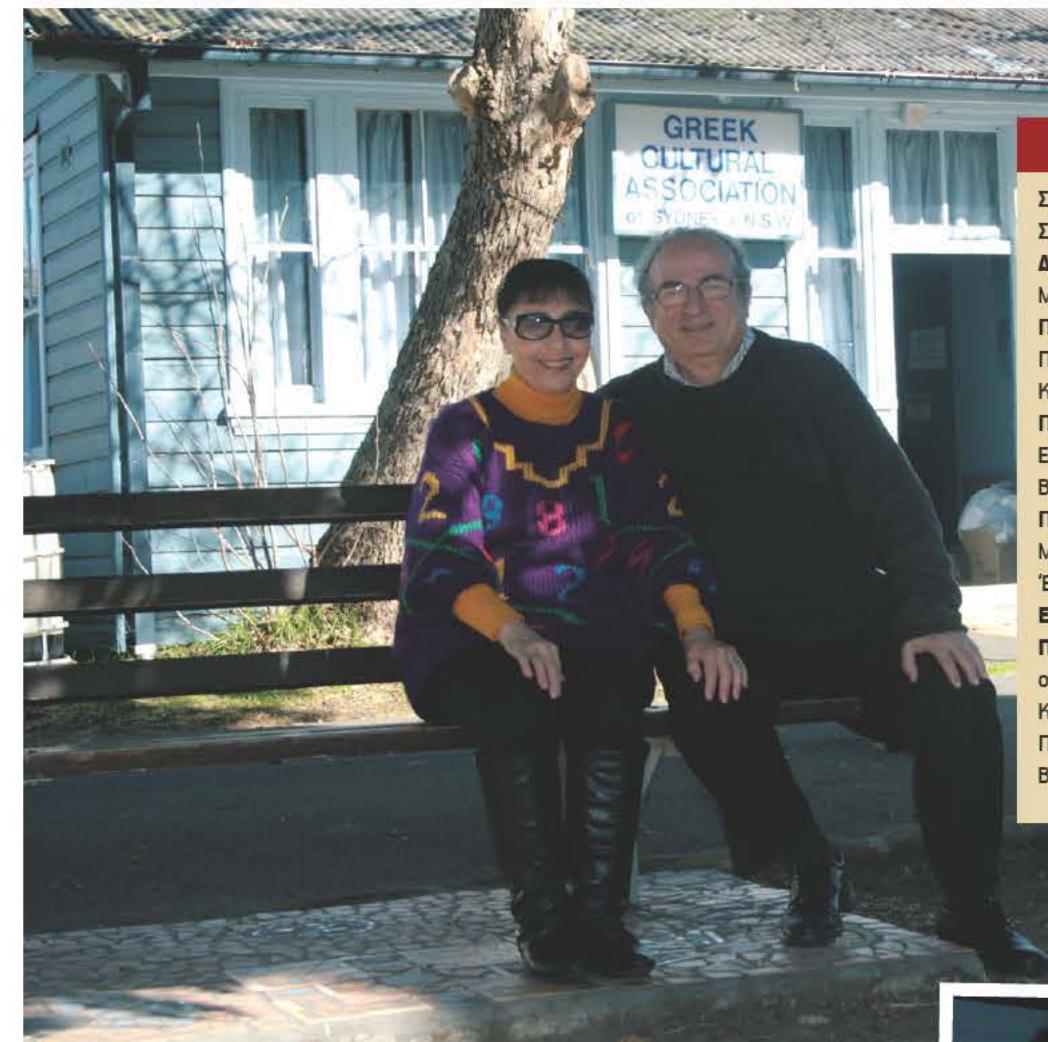
Σ.Ο. Αυτό που ήθελαν να δείξουν – και συγγάρυππο που σε διακόπτω Μέλπω- είναι τον τρόπο που αντιμετωπίζεται ο καρκίνος από τους Έλληνες. Δεν λέμε λόγου χάρη πιν λέξη καρκίνος, αλλά «έξω και μακριά» ή «κακιά αρρώστια», ακόμη και «κακό σπυρί». Από την άλλη υπάρχει και το στήμα πης αρρώστιας αυτής. Δεν θα ακούσεις ποτέ όπι έκοψαν το στήμα σε μια γυναίκα, ειδικά όταν πρόκειται για νέα γυναίκα.

Μ.Π. Ακόμη και μέσα στην ίδια την οικογένεια δεν αναφέρετε αυτό. Είναι μυστικό.

Σ.Ο. Οι γιατροί θέλουν να βγάλουν από την μέση αυτό το σάγμα. Όσον αφορά το έργο είμαι 100% σίγουρος ότι οι θεατές θα σκάσουν στα γέλια. Έχει γράψει σπουδαίους χαρακτήρες της Μέλπω. Κάποιοι από αυτούς τηλεφωνούν στο ραδιόφωνο, κανείς δεν λέει ότι έχει καρκίνο αλλά ότι υποφέρει από κάπι άλλο, και μέσω αυτών των χαρακτήρων γίνεται μια σάτιρα. Λόγου χάρη υπάρχει μια γυναίκα που τηλεφωνά συνεχώς στο ραδιόφωνο και θέλει να διαβάσει το ποίημα της, λέγοντας χαρακτηριστικά: «το διάβασα προχθές σε μια κινδεία και ο κόσμος έκλεγε περισσότερο για το ποίημα μου παρά για τον νεκρό!»

Το πρώτο πράγμα που τράβηξε την προσοχή μου ήταν ότι δεν επλέξατε την πεπατημένη. Να βρείτε δηλαδή ένα έτοιμο έργο και να το μεταφέρετε στα μέτρα της παροικίας μας. Γιατί αυτή η επιλογή;

Σ.Ο. Μα ότι και να διαλέγεις, δεν θα ήταν αυτό που απαρτείται. Έπρεπε να γραφτεί λοιπόν από

την αρχή. Άλλωστε η παράσταση θα μαγνητοκοπηθεί και θα χρησιμοποιηθεί για εκπαίδευση γιατρών, νοσοκόμων, ψυχολόγων και γενικά όσων ασχολούνται με τον καρκίνο, προκειμένου να μάθουν πώς να αντιμετωπίζουν τον Έλληνα.

Μ.Π. Είναι σημαντικό για αυτούς να καταλάβουν την δική μας νοοτροπία. Σ.Ο. Πολλοί φοβούνται όταν υπάρχει διερμηνέας παρών στην εξέταση, αυτός θα το μεταφέρει στην παροικία. Και αυτή η νοοτροπία είναι κάπι που θέλουν να σταματήσουν.

Μ.Π. Θέλω να προσθέσω πως αυτή δεν είναι η πρώτη φορά που γράφουμε έργο επί παραγελίας, και ειδικά που ασχολείται με ιατρικά θέματα. Στο παρελθόν έχουμε γράψει έργα για τον διαβήτη, το κάρπιο, την αναγκαιότητα της άσκησης για τους πληκωμένους κλπ.

Σ.Ο. Μέχρι και έργο για τον Καραγκιόζη έχει γράψει η Μέλπω. Το συγκεκριμένο όμως χρειάστηκε περισσότερη έρευνα. Μ.Π. Μέχρι και εμείς οι ίδιοι έχουμε μάθει πράγματα και μυστικά που δεν ξέραμε. Και όλα αυτά σε επιτραπέζιον. Νομίζω ότι αποδεχθείται ωφέλιμο για όσους έρθουν να δουν την παράσταση. Το μήνυμα που θέλουμε να στείλουμε είναι πως ο πρόληψη είναι καλύτερη από την θεραπεία. Πρέπει όλοι μας να πάμε για εξέταση. Στο έργο υπάρχουν χαρακτήρες εντελώς διαφορετικοί μεταξύ τους και η επιλογή που έκανε ο Σταύρος στην κατανομή των ρόλων είναι θαυμάσια. Είναι πάντα πολύ αυστηρός και κυριολεκτικά μας «ξεζουμίζει» είτε

του ραδιοφώνου. Μ.Π. Εν τω μεταξύ, δεν υπάρχει μόνο χιούμορ αλλά και πολύ συγκίνηση. Στο σημείο που μερικές φορές δακρύζεις. Είμαστε ευχαριστημένοι μέχρι τώρα και ελπίζουμε να αρέσει και στον κόσμο. Πάντως η επιτροπή είναι ενθουσιασμένη από το έργο. Προσωπικά δεν μου άρεσαν τα έργα που παρουσιάσαν οι άλλες εθνικότητες και αποφασίσαμε με τον Σταύρο να παρουσιάσουμε κάπι διαφορετικό. Είμαι της άποψης ότι πάντα πρέπει να πρωτοτυπείς.

Οι σεναριογράφος, πως προσέγγισε το έργο; Πως πρέκυψαν οι χαρακτήρες αυτοί; Είναι βασισμένοι σε άτομα που γνώριζες;

Μ.Π. Όχι, είναι όλοι δημιούργημα της φαντασίας μου. Όταν μας έγινε η πρόταση, αποφάσισα να γράψω το δικό μου έργο. Στην ζωή μου όσο σοβαρό και να είναι ένα θέμα, πάντα με ελκύει το πικρό χιούμορ. Πάνω σε αυτό λοιπόν δημιούργημα τους χαρακτήρες του έργου, ο καθένας με το δικό του πόνο. Και πάνω στον πόνο αυτό και τους φόβους των ανθρώπων, αποφάσισα να προσθέω και το χαμόγελο. Θέλωσα να τονίσω μεν τα μηνύματα που θέλει να περάσει το έργο, με ένα τρόπο όμως που θα αγγίζει τον κόσμο. Γράφοντας σου έρχεται και πι έμπνευση. Υπάρχουν βέβαια κάποιες γνωστές που έχουν κάνει πιο συγκεκριμένη επέμβαση, είναι όμως πολύ λεπτό το θέμα να τους πεις πως βασίστηκες επάνω τους.

Μιλούμε για ένα τρίπτυχο: τις οδηγίες των γιατρών, οι προσωπικές σας εμπειρί